

Nag-unang Sinemanang Magasin Sa Binisaya

Bisaya

Pebrero 20, 2019

Karon,
Available na sa
National Bookstores
ug Merriam &
Webster Bookstores
Nationwide!

TRISTAN

KAREN

MANILA
BULLETIN
PUBLICATION

P25

Ning Adlaw Sa Kasingkasing...

Aron makatrabaho o makapalit og bisan unsa. ubp. Basaha-Manila Bulletin Advertisements & Classified Ads

Gikan sa wala: "Maestro Butch" Joshibiah Gaa de Juan, anak nga si Renee Nancy, asawa nga si Bebot, ang awardee uban sa iyang plake, si Jojo Lugo— ang Kuradang King ug maoy mibatbat sa balak ni Coy Ponte pahinungod kang CPG "Balak Sa Tanang Kapanahonan", ug si Magsusulat Reynaldo Monreal.

RENE EUNE PUEBLOS PONTE: MULTI-DISCIPLINARY ARTIST NI ED SALDAÑA GODIN NGA GARBO SA BOHOL

WALA magdahom si Nyor Rene Eune P. Ponte nga pakadak-an ug pasidunggan ang iyang artistikong mga kahimoan sa iyang dapit ug katilingbang gipuy-an. Apan samag kawatan, ang suwerte moabot nga way pasidaan. Dili pa gayod basta-basta kay ang Kagamhanang Probinsiyal sa Bohol mao may mihatag sa maong pag-ila.

Niadlong Nobiyembre 4, 2018 atol sa paghandom sa ika-122 nga kasumaran sa adlawng natawhan sa kanhi Bol-anong presidente sa nasod, si Coy o Coycoy, iyang angga ug maoy sagad gigamit niyang dagangalan (*penname*) sa iyang mga sinulat, maoy palarang gitunolan sa "Pres. Carlos P. Garcia Award" sa natad sa Literary Arts kansang seremonyas didto himoa sa Bohol Cultural Center sa Dakbayan sa Tagbilaran.

Ang maong pasidungog gidasonan pa sa hiniusang pagtarnod sa iyang mga katagilungod pinaagi sa Resolution No. 606 sa Sangguniang Bayan sa Loon nga nag-abiba ug nagbayaw usab sa iyang pagka "Most Outstanding Loonanon in the Field of Literary Arts".

Ang Plake sa Pasidungog.

Ang upat ka awardee (gikan sa wala): Rene Eune Ponte, Judge Suceso Arcamo, Madam Fancy Baluyot ug Fr. Vicente Uy.

Mabulokon ug puno sa paakyab ang kinabuhi ni Coy. Natawo niadtong Nobiyembre 12, 1955 sa mga ginikanang Nicolas Ponte ug Eufracia Pueblos nga mga taga Loon, si Coycoy naminyo kang

Narcisa 'Bebot' Ganados ug nagasahag mga anak: (+) Rene Jr., Renee Nancy ug Renee Emmanuelle.

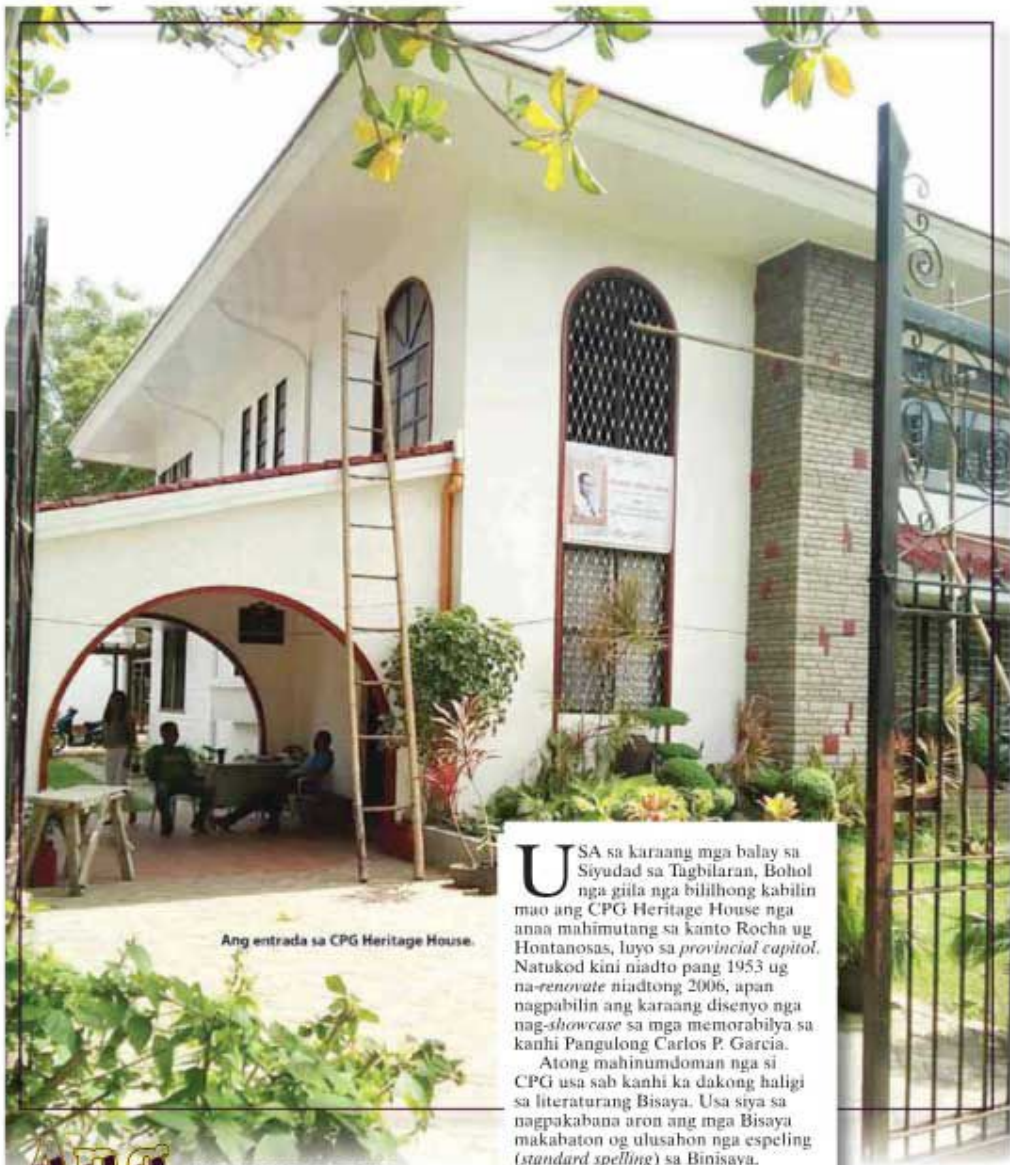
Niya pa, una siyang nakakat-on sa pagmakiniya (*typewrite*) sa iyang ngalan ayha pa niya hikot-oni ang pagsulat niini sa kinamot. Kini tungod kay ang iyang amahan magtutudlo man kinsa maoy gitugyanan pagmakiniya sa mga report sa eskulahan. Hinungdan nga sa mga adlaw nga Sabado ug Domingo, nahimong dulaan sa singko anyos nga Coycoy ang *typewriter*. Iyang sundogon ang unsa mang makita nga basahon bisan dili pa siya makabasa.

Kay kamaguwangang anak sa maestro ug maestra, kanunay siyang dad-on sa eskulahan nga gialagaran sa iyang mga ginikanan. Ug kay ang *room* sa Grade 1 tupad ra man sa *room* sa iyang inahan, adto siya ibilin. Wala pay *preschool* o *kinder* adtong panahona. Sanglit anak man lagi sa kauban ug amigang maestra, lakipon sab kuno siya og tudlo ni Mrs. Francisca "Uray Dayday" Perez. Nakita ni Mrs. Perez nga dali ra siyang makakat-on busa nianang pagkasunod tuig, gi-himo na siyang Grade 1.

Ang iyang amahan liherong mo-*lettering*. Kini maoy tigsuwat sa mga ngalan diha sa mga diploma sa makatapos pag-eskulya sa kolehiyo. Gitawag og "Old English" ang estilo sa letra nga imarka gamit ang India Ink ug *speedball pen*. Kining maong kahanas maoy nakapaeskulya sa iyang amahan. Migradwar kini nga *working student* sa kanhi Rafael Palma College, karon University of Bohol na. Napasa ang maong kaantigo ngadto kang Coycoy ug, sama sa iyang amahan, nahimo usab siyang tigmarka sa mga diploma sa maong unibersidad sa dihang

Ang pinasidunggan uban sa kapikas nga si Bebot ug Gov. Edgar M. Chatto.

Ang entrada sa CPG Heritage House.

USA sa karaang mga balay sa Siyudad sa Tagbilaran, Bohol nga giila nga bilibhong kabilin mao ang CPG Heritage House nga anaa mahimutang sa kanto Rocha ug Hontanosas, luyo sa provincial capitol. Natukod kini niadtong pang 1953 ug na-renovate niadtong 2006, apan nagpabilin ang karaang disenyo nga nag-showcase sa mga memorabilia sa kanhi Pangulong Carlos P. Garcia. Atong mahinumdoman nga si CPG usa sab kanhi ka dakong haligi sa literaturang Bisaya. Usa siya sa nagpakabana aron ang mga Bisaya makabaton og ulusahan nga espeling (standard spelling) sa Binisaya.

Ang Ni FELIX B. DARAY
CPG Heritage House

Mga kalo.

Ang kabilang barang ni CPG.

Sumala sa librong Atong Inahang Dila ni E.S. Godin, "Sa tinguha nga makabaton og hiniusang tamdanan o aron may maisip nga standard spelling (sanglit nagpakita sa pagka primitibo pa nato ang padayong paglungtad sa panag-iyahayg tiik), natukod ang Akademiya sa Dilang Bisaya (AKADABA)."
 Ug ang maong pundok, matod pa sa basahon, "gipangulohan nila ni kanhi Pres. Carlos P. Garcia ug kanhi Bise Pres. Emmanuel Peluez isip mga patron..."
 Gani kuno, segun sa dugang asoy sa maong basahon, ang mga sakop sa AKADABA (kasagaran kanila mga editor) adto man magmiting-miting kada Sabado sa balay mismo ni Pres. Garcia sa kanhi Bohol Ave., sa Quezon City.
 Human sa Ikaduhang Gubat sa kalibotan, nakapalit si CPG og lote sa kanhi lungsod sa Tagbilaran nga gihimo niyang residensiya

HUSTISYA ALANG SA SAF 44 HANAP PA GIHAPON

KAPIN na sa upat ka tuig ang "Mamasapano Massacre" pero nagpabilin gihapong wala pay klaro nga makab-ot ang hustisya alang sa pamilya sa nangamatayng 44 elite troops sa PNP-Special Action Force (SAF).

Gumikan niini, gitikdol sa Malacañang ang Office of the Ombudsman aron mokihol na kini sa pagsulbad sa kaso ug masilotan ang mga responsable sa naasoyng krimen.

Miingon si Presidential Spokesman Salvador Panelo nga dili igo ang gihatag nga pasidungog ngadto sa mga polis nga nangamatay sa "Mamasapano Massacre" busa kinahanglan gayod nga mahatagan og hustisya ang matag pamilya sa SAF 44.

Lukip sa mga nakasohan nga nalambigit sa *Mamasapano incident* sila si kanhi Presidente Benigno Aquino III, kanhi PNP Chief Alan Purisima ug kanhi SAF Director Getulio Napeñas.

Kalabot usab niini, sutaon pa sa Malacañang ang reklamo sa mga pamilya sa SAF 44 nga kuno wala pa nila madawat ang kinalitub-ang *financial assistance* nga gisaad sa gobyerno kanila.

Kahinumdoman nga kaniadtong Enero 25, 2015 naglusad og Oplan Exodus ang SAF ug gisulong ang kuta sa *international terrorist* nga si Sulki bin Hir alyas Marwan kinsa may reward nga \$5 million sa Brgy. Tukanalipao, Mamasapano, Maguindanao.

Malamposon nga nahimo sa SAF ang ilang misyon nga makuha si Marwan apan wala sila makagawas nga buhi gikan sa kuta ni Marwan tungod kay gipaularan na sila og mga bala hangtod nga napatay ang 44 SAF troops.

Giila ni Presidente Rodrigo Duterte ang kaisog ug kabayanihon sa SAF 44 nga mingbuhis sa ilang kinabuhi mao nga gipirmahan niya ang Proclamation 164 kaniadtong 2017 nga nagdeklarar nga ang Enero 25 isipong "Day of National Remembrance" alang sa SAF 44.

"I ask all our countrymen to remember the heroism of the SAF 44 and recall the daily sacrifices of our uniformed personnel for the sake of the continued peace and security of our nation," tipik nga bahin sa Proclamation 164 ni Presidente Duterte.— TNB

E-cigarette o vape makaadik pod – DOH

ADUNAY pipila nga nakaayon ug mingrekomendar nga maayong batasanon ang paggamit sa vape (*electronic cigarette*) imbes nga ang naandang sigarilyo. Apan hugot nga misupak niini ang Department of Health (DOH).

Sumala ni Health Under Secretary Eric Domingo, makaadik usab ang vape sama sa sigarilyo tungod kay may sangkap pod kini nga *nicotine*.

Giingkon ni Domingo nga nabalaka sila nga lagmit motakli sa pagpangsigarilyo sa waandang sigarilyo ang mga

tiggamitan og *vape* kon wala nay ikaabaga sa maong bisyo tungod kay magpangita na man unya sila sa *nicotine* human mangaadik sa maong sangkap.

Tungod niini mipabor ang DOH sa pagpataas sa *excise tax* sa mga produktong tabako o sigarilyo ug mga ilimnong makahubog.

Gusto sab sa nahisgotang ahensiya nga adunay regulasyon sa paggamit sa *electronic cigarette* o *e-cigarette*.— TNB